

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

PAKHUS 85

HORSENS KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	05.11.2015
Besigtiget af:	Maria Wedel Søe
Journalnummer:	2013-7.82.07/615-0001
Kommune:	Horsens Kommune
Adresse:	Åboulevarden 85 A, 8700 Horsens
Betegnelse:	Pakhus 85
Fredningsår:	1919
Omfang:	<i>Pakhus (ca. 1760).</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Pakhuset ligger centralt i Horsens by, vinkelret på gaden, så sydgavlen er en del af husrækken, mens den vestlige langside følger Badstuestræde, den østlige langside vender ind til et lukket gårdrum og den nordlige gavl støder op til Klosterkirken.

Pakhuset er 19 fag langt og fem fag bredt og opført i to stokværk højt bindingsværk, med rødt, teglhængt heltag. Over en sorttjæret sokkel er bindingsværket malet i en støvet mørkegrøn farve, mens tavlene er pudse og malet lysegule. Bindingsværket har dokker, løsholter, skræstivere, synlige bjælkeender samt fod-, top og overgangsrem. I tredje og fjerde fag fra syd findes et gennemgående portrum, hvorfra der er adgang til pakhuset. Døre og vinduer er alle nyere med gråmalede karme og rammer og udført med termoruder. Foran alle åbninger sidder nyere, men traditionelt udførte revleluger og -døre, der er malet i samme farve som bindingsværket. I den sydlige gavl ses tillige en hejsebom øverst oppe og i tagfladerne er enkelte små støbejernsvinduer.

Den vestlige langside.

Indvendigt er pakhusene indrettet til butik i stueetagen og på førsteetagen, mens de to øvre tagetager er uudnyttede. På hver etage er bevaret de åbne etagedæk samt den oprindelige, synlige konstruktion af søjler, bjælker, kopbånd og bjælkelag. I stueetagen er tillige mindre, lukkede rum, der indeholder teknik og toiletter, og mellem stueetagen og førsteetage er en nyere halvsvingstrappe med trætrin og jernværn samt håndliste. De få døre der er i bygningen er nyere. Stueetagen har et støbt gulv, mens de øvrige etager har bræddegulve. Til de øvrige lofter er ligeløbstrapper og øverst oppe ved den sydlige gavl er bevaret det oprindelige hejseværk. Tagstenene er understrøgne.

— BYGNINGSHISTORIE

Pakhuset er opført omkring 1760 og var oprindeligt en del af en større købmandsgård.

Fra 1902-1904 blev den tidligere å kastet til og en ny vej blev etableret.

Bygningen har fungeret som pakhus frem til slutningen af 1970'erne, i sidste periode som pakhus for Poul Petersens Tobaksfabrik.

I 1989 blev en stor del af bindingsværket udskiftet i den sydlige del.

I 1996 blev bygningerne på pakhusets østlige side revet ned og nye opførte. I den forbindelse blev en del af bindingsværket restaureret eller udskiftet, og umiddelbart herefter i begyndelsen af 1990'erne blev pakhuset indrettet til tegnestue. I den forbindelse blev der blandt andet isat vinduer og døre bagved alle revleluger, og der kom nye gulve, trappe og døre i det indre.

Sydgavlen med hejsebom øverst.

— KILDER

Fra det nu forsvundne Horsens, Med fotografier fra Horsens Museums lokalhistoriske Samling, Finn Jernø Pedersen, Strandbergs Forlag, 1983.

Hugo Matthiessens Horsens 1914 og 1915, Ole Schiørring, Horsens Museum & Forlaget Hikuin, 1996.

Fra grubehus til grillbar, Horsens 1 100 år, Bodil Møller Knudsen og Ole Schiørring, 1992.

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi for pakhuset knytter sig til placeringen i Horsens traditionelle bebyggelsesstruktur, hvor den indgår som en integreret del af den sammenhængende facadelinje, og er dermed en vigtig bygning både mod Åboulevarden og mod Badstuestræde.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi knytter sig til pakhuset som bygningstype, der er et vidnesbyrd om den tid, hvor havnekanalen strakte sig langt ind i byen og hvor der langs med denne lå store købmandsgårde i 1700-tallet. Kanalen var siden middelalderen den vigtigste transportvej, og derfor var det også de vigtigste og største gårde, der var placeret her. Den brede gennemkørsel underbygger fortællingen om at sydgavlen tidligere lå helt ud til kanalen, så vejen måtte gå igennem bygningen.

Badstuestræde, med kirkegården og pakhuset på venstre side.

Pakhusets relativt fritstående facader vidner om at det var vigtigt at man kunne laste varer ind og ud fra alle sider. Dette aflæses tillige ved de mange revledøre og -luger samt af hejsebommen i den sydlige gavl. Oprindeligt har skibene kunne ligge til kaj langs med sydgavlen og derfra hejse varer direkte fra skibet op i pakhuset. Bygningens praktiske anvendelse og funktion afspejles tillige i den enkle materialeholdning, bindingsværkskonstruktion og det store ubrudte tag.

Indvendigt knytter værdierne sig til de store åbne rum og den synlige konstruktion, der tillige påviser bygningens oprindelige funktion og etagerens bæreevne. Hertil kommer det bevarede hejseværk ved sydgavlen, der fuldender fortællingen om, hvordan man oprindeligt hejste varer op.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

De arkitektoniske værdier findes først og fremmest i facadens opbygning og stærke konstruktive udtryk. Bygningens proportionering, enkle men karakteristiske materiale- og farveholdning og sammenhængen mellem gavle og langsider får pakhuset til at fremstå som en harmonisk og helstøbt form. Dette underbygges af det ubrudte, teglhængte heltag. Det taktfaste traditionelt udførte bindingsværk med tætsiddende dokker, løsholter og gennemgående skråstivere giver bygningen karakter, og mellem etagerne skaber overgangsfoden og bjælkeenderne et horisontalt bånd.

Overgangsfoden mellem etagerne.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I bygningens ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til det samlede volumen med de næsten ubrudte tagflader, herunder bindingsværket med alle detaljer samt det store teglhængte og ubrudte tag. Hertil kommer de mange revleluger og døre samt hejsebommen i sydgavlen. Endelig gælder det den traditionelle materialeholdning.

I bygningens indre knytter de bærende fredningsværdier sig til de store åbne rum, den synlige konstruktion med alle detaljer og hejseværket ved sydgavlen samt til den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Ingen angivet.